

Zašto je Split sretan i Zdravi grad

O životu u Splitu i o značenju projekta Split – zdravi grad, često govore njegovi stanovnici. »Split je grad koji u kontinuitetu živi 1700 godina, i to sigurno znači da dosta toga funkcionira dobro. Do sada se uvijek inzistiralo na imidžu Splita kao tranzitnog centra, ali mi vjerujemo da je to pogrešno. Split ima sve preduvjete da bude pravi turistički grad. Pa tu je jedan stari centar grada s tolikim kulturnim i povijesnim vrijednostima. Turist može iz Splita odlaziti na izlete na Brač, Hvar, Vis, može otići u Sinj, Solin, na Mosor, Omiš, na Cetinu na rafting, u Trogir, a na kraju Split je i jedan veliki mediteranski grad sa svim onim što veliki grad turistu može pružiti. Druga je velika vrijednost Sveučilište i to je jedan strašan potencijal, jer tu se stvaraju mladi obrazovani kadrovi i to treba koristiti. Tu je sada i Radman. Treba dakle raditi na razvoju koji će se temeljiti na čistim tehnologijama, na proizvodnjama koje se temelje na znanju, u kojima se ljudi onda mogu zapošljavati«, kaže Željko Jerkov, a Vedran Matošić dodaje: »Kada sam radio materijal za turističke ture po gradu, htio sam nešto slično napraviti i za Marjan.

Postoji niz sadržaja koje bi trebalo običi, od židovskog groblja, crkvice sv. Nikole, sv. Jere, Zoološkog vrta, Bena. Trebala bi na svakoj od tih lokacija biti osoba koja će turista upoznati s važnošću objekta, ispričati priču. Trebalo bi urediti Zoološki vrt, upoznati ljude kako postoji mogućnost iznajmljivanja bicikala. Takvi sadržaji se mogu ponuditi i poslovnim ljudima za popodnevu rekreaciju. Split se diči time da je grad kulture, međutim jedino što ga uistinu razlikuje od svih ostalih gradova je – živa rimska Palača! No, dok se još barke vide ispred Rive, ima nade! Dok se suši roba u gradu – Palača živi! Moramo ostaviti život u palači! Treba shvatiti da je to prioritet«.

Ivan Gašpić Kljaković ističe: »Mogu reći da sam ponosan što sam dio Splita i da je Split predivan grad s kojim se svi ponosimo. Naravno da uvijek može bolje i da bi trebalo u potpunosti iskorijeniti loše ljudske navike i povećati ljudsku samosvijest o zdravlju i zdravom životu. Osobno sam sretan kad vidim Marjan pun rekreativaca i ovim putem apeliram na sve Splitsčane da se bave nekim sportom, jer moramo sačuvati izreku da je Split najsportskiji grad na svitu. Mislim da

je Split u novom uzletu zadnjih godina i radujem se što je tako«. Slaven Bilić kaže: »Prednost Splita je njegova veličina. Kakav god posao da radite, opet svaki dan možete vidjeti dvojicu svojih prijatelja. Evo, ja živim na jednom kraju grada, na Pazdigradu, a Aljoša na skroz drugom kraju, na Mejama. Nema udaljenijeg kvarta. I to je na 5 minuta vožnje autom. Ne treba neka velika organizacija. Jednom sam išao prošetati od Pazdigrada do Žnjana. Pomalo sam došao do Zente, još malo, pa još malo, i došao sam do Matejuške (dio splitske Rive). Nevjerojatno je da je sve tako blizu«.

I Joško Belamarić naglašava važnost Dioklecijanove palače: »Stanje u Palači je već danas mnogo bolje nego pred samo desetak godina. Split je, naime, u zadnjih nekoliko godina postao možda najveće kulturno gradilište u Hrvatskoj. Obnovljeno je iz temelja više muzeja i galerija, kazališta i spomenika nulte kategorije, po rigoroznim konzervatorskim standardima rehabilitirano je nekoliko desetaka stanova u povijesnoj jezgri i tri-četiri manja hotela idealnog mjerila. Rekonstruirano je nekoliko stotina metara urbane infrastrukture, a grad je mnogo či-

šči i zeleniji. Ukratko, to je konačno postao prostor u kojemu ljudi žele boraviti i živjeti». Dujomir Marasović tvrdi: »Splitska bolnica i splitsko zdravstvo sastavni su dio splitskog uspjeha i neuspjeha, splitskog progressa ili stagnacije. Kada splitska bolnica napreduje, napreduje i grad Split. Veseli nas što ćemo svojim udjelom pridonijeti svekolikom uspjehu grada, a pogotovo Splita kao zdravog grada«, a Vesna Zec dodaje: »Split je grad usmjeren dobiti svakog svog čovjeka, proaktivna zajednica u kojoj su zadovoljene sve zdravstvene i socijalne potrebe, društveno odgovorna sredina koja njeguje temeljne ljudske vrijednosti, te partnerstvom svih sektora ostvaruje visoku kvalitetu življenja i zadovoljstvo svih dionika«.

Ana-Mari Kljaković naglašava potrebu dodatnih ulaganja u dječje vrtiće: »Svake godine Grad Split osigurava sredstva za investicijsko i tekuće održavanje objekata splitskih vrtića, ali kako se radi o starijim objektima znatna sredstva se ulažu za održavanje i renoviranje njih samih, pa su tako okoliši vrtića na dugogodišnjem čekanju. Da okoliši dječjih vrtića što prije iz tužnih, zapuštenih i opasnih mjesta postanu vesela mjesta za igru djece, koja će poticati djecu da rastu i razvijaju se u velike ljude, koji će sutra voljeti svoj grad, trebalo se za pomoć obratiti građanima, tvrtkama, roditeljima, djeci... U travnju 2006. godine Grad Split je s UNICEF-om sklopio Sporazum o suradnji i od tada se donacijska akcija »Za svoje dite, Split« nastavlja kao koordinirana akcija UNICEF-a i Grada Splita s ciljem da se u okviru global-

trao sam da je moja prvotna dužnost da tamo gdje živim i radim – i istražujem. Baveći se općim problemima urbanizma i ekonomije moj interes se uvijek svodio na regiju i moj grad. Za mene Split nikada nije bio samo onaj dio grada koji se vidi sa zvonika Svetog Duje. Split kao regionalni grad obuhvaća i sve stanovnike regije s kojima je povezan kao koncima. Radeći svoju doktorsku disertaciju, istraživao sam prošlost i budućnost Splita kao regionalnoga grada, tragaajući za tim da saznam tko osjeća pripadnost kojemu gradu. Otkrio sam da što je grad osposobljeniji za zadovoljenje potreba, to više ljudi osjeća pripadanje njemu. Split ima makroregionalnu funkciju koje uopće nije svjestan, ali stanovnici regije gravitiraju njemu. Funkcija grada Splita kao regionalnog grada je organska. Grad i u selima treba gledati sebe. Sela ostaju gdje jesu, ali veliki dio svojih potreba zadovoljavaju u Splitu.« A dr. Rosanda Mulić ističe: »Projekt Zdravi grad afirmira holističku prirodu zdravlja, ukazujući na međuzavisnost fizičke, duševne, socijalne i duhovne dimenzije zdravlja, što je u skladu s definicijom zdravlja Svjetske zdravstvene organizacije. Polazi se od pretpostavke da se zdravlje može postići zajedničkim naporima pojedinaca i skupina koje žive u gradu. Nitko od nas nije otok. Svi smo međusobno povezani, i na svakoga od nas se odražava ono što se događa u društvu, bila ta događanja pozitivna ili negativna. Ne možemo osporiti činjenicu da smo međusobno povezani – bolest našeg bližnjeg remeti kvalitetu života i nas samih. Split je,

sebe – odnos u obitelji, odnos prema sebi – fizička aktivnost i zdrava prehrana. Važno je započeti, a kasnije je već lakše«.

Split je suočen i s problemom ovisnosti, a o tome između ostalih brine i Splitska Liga za prevenciju ovisnosti (ex Liga za borbu protiv narkomanije), udruga građana koja se od svog osnutka 1995. godine bavi preventivnim oblicima rada koji uključuju savjetovanje i edukaciju djece, mladeži, roditelja, učitelja i drugih. U trinaest godina postojanja Liga je svojim stručnim aktivnostima nazočna u školskom miljeu. Njeni članovi su mahom stručnjaci s područja humanističkih znanosti koji se bave preveniranjem i suzbijanjem upotrebe psihoaktivnih tvari. Savjetovništvo Lige za borbu protiv narkomanije otvoreno je radnim danom od 8 do 11 sati ili po dogovoru, osobno ili telefonom. Osnovne skupine korisnika su djeca i mladi, učitelji i stručni suradnici koji djeluju u odgojno-obrazovnim institucijama, ali i šira lokalna zajednica. A Katolička udruga Lovret za pomoć starijim i nemoćnim osobama, osnovana 1998. godine, okuplja oko 70 članova – volontera i sad skrbi za 301 stariju osobu. Programom »Pomoć u kući starijim i nemoćnim osobama«, koji je okarakteriziran kao trajan, Udruga je u svom desetogodišnjem radu ostvarila prepoznatljivo ime na području grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije. Aktivnosti Udruge usmjerene su dobiti i kvaliteti življenja starijih i nemoćnih osoba te podizanju svijesti u društvenoj zajednici za potrebe ove skupine. Svakako je potrebno istaknuti i financijsku pomoć Grada Splita koji od

ne inicijative Gradovi-prijatelji djece stvaraju predujvjeti za zdravo i sigurno odrastanje djece i okruže naklonjeno djeci i njihovim potrebama sukladno Konvenciji Ujedinjenih naroda o pravima djeteta«.

Važna je uloga nevladinih udruga, poput Udruge Most, neprofitne organizacije iz Splita, osnovane u svibnju 1995. godine na inicijativu stručnjaka humanističkih djelatnosti sa ciljem unapređivanja življenja mladih i drugih dobnih skupina. Pokretačku energiju Udruge i njenih aktivnosti čini 40 volontera i 8 zaposlenih. Pomagački rad mladih volontera i stručnjaka Udruge (defektologa, socijalnog radnika, psihologa) usmjeren je na pružanje pomoći i psihosocijalne potpore mladima iz rizičnih grupa i njihovim roditeljima u okviru Pop-programa koji afirmira vršnjačku pomoć, a provodi se kontinuirano od 1999. godine. Aktivnosti Pop-programa pridonose sekundarnoj prevenciji rizičnog ponašanja mladih u gradu Splitu. Mladi s poremećajem u ponašanju uključeni su zbog otežanog funkcioniranja u školskoj i obiteljskoj sredini, a dio njih i zbog počinjenih kaznenih djela (krađa, teških krađa, počinjene materijalne štete, oduzimanja tuđe pokretne imovine, zlouporabe opojnih droga, bježanja i skitnje, nasilnog ponašanja, nanošenja tjelesnih ozljeda...).

Prof. emeritus Ivo Šimunović kaže: »Sma-

kao i čitava Hrvatska, još u razdoblju tranzicije, vremena koje nema mnogo milosrđa ni socijalne osjetljivosti. Ipak, postoji svjesnost o međuzavisnosti društvenih, ekonomskih i socijalnih događanja te utjecaja na zdravlje. Različite nevladine organizacije se jako trude da ovaj grad dovedu do razine da bude »po mjeri čovjeka«. Svatko od nas može dati svoj mali doprinos rješavanju ili sprječavanju nekog problema – učinimo to! Počnimo od

početka djelovanja Udruge sufinancira program rada na temelju natječaja, a za izgradnju Doma Matošić iz gradskog proračuna do sada je izdvojeno 2.000.000,00 kn.

Marija Martinić
marija@uszg.org

Duško Popović
popovicdj@yahoo.com

